

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/36/2016
Identifikačné číslo spisu:	4110010941
Dátum vydania rozhodnutia:	13.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniel Hudák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4110010941.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Martina Bargela vo veci obvineného Z. H. , pre pokračovací obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i/ Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 13. júla 2016 v Bratislave, o dovolaní obvineného Z. H. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/77/2012, z 12. októbra 2012 a proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/56/2013, z 27. augusta 2014 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného Z. H. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/124/2010, z 3. mája 2012 (č.l. 3560 - 3600) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/77/2012, z 12. októbra 2012 (č.l. 3776 - 3832) bol obvinený Z. H. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i/ Trestného zákona pre skutok uvedený v bodoch 1/, 2/ rozsudku Krajského súdu v Nitre.

Za tento trestný čin bol menovanému uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Postupom podľa § 42 ods. 2 Tr. zákona bol zrušený výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Nové zámky, sp. zn. 3T/143/2008, z 28. augusta 2008, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku došlo zrušením, stratili podklad. Zároveň súd uložil obvinenému Z. H. ochranný dohľad na 2 roky a tiež povinnosti v zmysle § 77 ods. 1 Trestného zákona.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Nitre podal dovolanie obvinený Z. H. (č.l. 4151 - 4170), ktoré následne zobral späť, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 6Tdo/7/2014, z 26. marca 2014 (č.l. 4210 - 4211) zobral na vedomie späťvzatie dovolania.

Uznesením Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1Nt/7/2013, z 28. marca 2014 (č.l. 4262 - 4263) bola vo vyššie uvedenej veci povolená obnova konania v prospech obvineného Z. H. (i ďalších odsúdených), pričom v rámci povolenia obnovy konania bol zrušený výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/124/2010, z 3. mája 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/77/2012, z 12. októbra 2012.

Po povolení obnovy konania - už v obnovenom konaní Okresný súd Nitra tzv. „doplňujúcim“ rozsudkom, sp. zn. 6T/124/2010, z 9. mája 2014 (č.l. 4463 - 4478) postupom podľa § 166 Tr. por. doplnil do pôvodného rozsudku Okresného súdu Nitra (sp. zn. 6T/124/2010, z 3. mája 2012) chýbajúci výrok o treste vo vzťahu k obvinenému Z. H. tak, že ho odsúdil na súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, pričom na výkon trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň bol zrušený výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 3T/143/2008, z 28. augusta 2008 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Krajský súd v Nitre na podklade odvolania podaného obvineným Z. H. rozsudkom, sp. zn. 1To/56/2013, z 27. augusta 2014 (č.l. 4593 - 4600), postupom podľa § 319 Trestného poriadku, odvolanie obvineného Z. H. zamietol, pretože nebolo dôvodné.

Proti vyššie označeným rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/56/2013, z 27. augusta 2014 a sp. zn. 1To/77/2012, z 12. októbra 2012 podal prostredníctvom obhajcu dovolanie obvinený Z. H. (č.l. 4786 - 4806) z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku obvinený odôvodnil tým, že:

- pred podaním obžaloby nebol upozornený na zmenu právnej kvalifikácie - po obžalobe (oproti uzneseniu o začatí trestného stíhania a uzneseniu o vznesení obvinenia) pribudol kvalifikačný moment podľa písm. a/ ods. 2 § 186 Tr. zák.,
- boli odmietnuté návrhy obhajoby na vykonanie dokazovania - konkrétne znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychológie na posúdenie vierohodnosti výpovedi svedka poškodeného Z. Z. a napokon tým,
- že rozhodnutia súdov sú arbitrárne, pretože vina bola uznaná napriek absencii adekvátnych dôkazov, pričom zo strany súdov boli vykonané dôkazy dezinterpretované a na podstatné argumenty obhajoby týkajúce sa dôkaznej situácie súdy nereagovali a vo svojich rozhodnutiach sa s nimi nevysporiadali. Podľa dovolateľa súd prvého stupňa aj odvolací súd hodnotili dôkazy v rozpore s ich skutočným významom..., nereagovali na relevantné námietky obhajoby týkajúce sa hodnotenia dôkazov.... Preto obvinený v ďalšej časti dovolania (strana 7 - 19) vykonal svoje vlastné hodnotenie dôkaznej situácie pri podrobnom rozbere takmer všetkých dôkazov, vyvodil zo svojho hodnotenia dôkazného stavu vlastné skutkové zistenia a ponúkol svoje právne závery - iné ako súdy nižších stupňov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku odôvodnil tým, že rozhodnutia sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, pretože: „ku skutkom 1/ a 2/ všetci svedkovia vypovedali na hlavnom pojednávaní, preto nebol dôvod na vykonanie dôkazu čítaním výpovedí svedkov z prípravného konania, namiesto ich výsluchu na hlavnom pojednávaní. O výpovede svedkov z prípravného konania tak nie je možné súdne rozhodnutie oprieť. Ak sa tak stalo ako v tomto prípade, je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. V tomto smere poukazujem aj na zásadu bezprostrednosti, z ktorej vyplýva, že súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na tie skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, resp. na verejnom zasadnutí. V rámci výpovedí svedkov na hlavnom pojednávaní boli postupom podľa § 264 Trestného poriadku aj odstraňované rozpory, t.j. na vysvetlenie im boli predkladané (čítané) aj časti zápisníc o ich skorších výpovediach. Prečítanie časti zápisnice zo skoršieho výsluchu, tu nie je vykonaním dôkazu a nenahrádza výsluch a výpoveď svedka na hlavnom pojednávaní (ako je to v prípade, keď svedok na hlavnom pojednávaní nevypovedá). Preto súd nemôže pri vyhodnotení odstraňovania rozporov výpovedí svedka z hlavného pojednávania ignorovať, ako sa to stalo v tomto prípade. Dôkazom zostáva obsah výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní, na ktorom súd musí svoje rozhodnutie založiť“. V závere dovolania obvinený navrhol, aby dovolací súd:

„1. podľa ustanovenia § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. ITo/77/2012-3776, zo dňa 12. októbra 2012 a rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/124/2010, zo dňa 3. mája 2012 bol porušený Trestný poriadok v ustanoveniach § 2 ods. 4, ods. 7, ods. 9, ods. 10, ods. 12 a § 234 ods. 2, § 278 ods. 2 a § 297, podľa ustanovenia § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1 To/77/2012-3776, zo dňa 12. októbra 2012 v časti, v ktorej súd Z. H. na skutkovom základe uvedenom v bodoch 1/ a 2/ výrokovej časti rozsudku uznal za vinného zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i/ Trestného zákona, podľa ustanovenia § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/124/2010, zo dňa 3. mája 2012 v časti, v ktorej súd Z. H. na skutkovom základe uvedenom v bodoch 1/ a 2/ výrokovej časti rozsudku uznal za vinného zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i/ Trestného zákona, podľa ustanovenia § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/124/2010, zo dňa 9. mája 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1 To/56/2013-4593, zo dňa 27. augusta 2014 v časti, v ktorej súd obvinenému Z. H., právoplatne uznanému vinným rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/124/2010-3159, zo dňa 3. mája 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Nitra, sp. zn. 1 To/77/2012-3776, zo dňa 12. októbra 2012, ktorý v časti výroku o vine, ochrannom dohľade a náhrade škody zostal nedotknutý, podľa § 186 ods. 2 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúce a priťažujúce okolnosti podľa § 36 a § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov nepodmienečne, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uložený mu rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. 3T/143/2008, zo dňa 28. augusta 2008, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.“

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor (č.l. 4836 - 4839) nasledovne: „Čo sa týka jednotlivých dovolacích dôvodov uvádzaných v rámci predmetného dovolania, tak argumentácia obhajoby ohľadom existencie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Trestného poriadku je zjavne účelová a nedôvodná. Na margo existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku spočívajúcim v údajnom zásadnom porušení práva na obhajobu u odsúdeného Z. H. z dôvodu jednak nevykonania dôkazov navrhovaných obhajobou na hlavnom pojednávaní a jednak arbitrárnosti rozhodnutia prvostupňového a tiež odvolacieho súdu je potrebné konštatovať, že v rámci predmetného dovolania obhajoba v podstatných bodoch iba znovu zopakovala predchádzajúcu argumentáciu, ktorú použila už v rámci odvolacieho konania pri zdôvodňovaní odvolania podaného proti vyššie označenému rozsudku Okresného súdu v Nitre. Na margo tejto argumentácie poukazujem najmä na zdôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 12. októbra 2012, ktorý sa v rámci svojho rozhodnutia podrobne a pregnantne vysporiadal aj s námietkami obhajoby (aj obhajcu Mgr. Petra Miklóssyho) ohľadom údajného porušenia práva na obhajobu v rámci konania na prvostupňovom súde. K tomuto dovolaciemu dôvodu (§ 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku) taktiež považujem za potrebné uviesť, že v rámci predmetného trestného konania sa súd vysporiadal so všetkými navrhovanými dôkazmi, ktorých vykonanie navrhol či už odsúdený Z. H., prípadne niektorí z ďalších spoluobžalovaných, pričom takýto súdom aplikovaný postup je v súlade aj s ustálenou rozhodovacou praxou, v zmysle ktorej ak obvinený v rámci práva na obhajobu navrhuje dôkazy, tak potom povinnosťou súdu je zaoberať sa každým takýmto návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím o návrhu rozhodnúť, a to vyhovieť, alebo ho odmietnuť podľa § 208, prípadne rozhodnúť, že ďalšie dôkazy sa vykonávať nebudú podľa § 274 ods. 1. V neposlednom rade samotná obširná argumentácia použitá v rámci podaného dovolania a poukazujúca na existenciu takéhoto dovolacieho dôvodu je absolútne scestná, účelová a nezodpovedá jednak výsledkom vykonaného dokazovania a taktiež je v rozpore aj s objektívnym právnym posúdením predmetného skutku, nakoľko vykonaným dokazovaním či už v prípravnom konaní, ako aj následne v súdnom konaní, nedošlo k žiadnemu porušeniu práv na obhajobu a už vôbec

nie k jeho porušeniu zásadným spôsobom. Taktiež konštatovanie ohľadom arbitrárnosti rozhodnutia tak Okresného, ako aj Krajského súdu v Nitre považujem za nepresvedčivé a neopodstatnené. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu preto jednotlivé skutočnosti uvádzané odsúdeným Z. H. ohľadom dovolacieho dôvodu spočívajúceho v porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom, nemôžu zakladať dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Čo sa týka argumentácie ohľadom existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku spočívajúcej v tom, že rozhodnutie súdu má byť založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, tak aj táto argumentácia je zjavne neopodstatnená a účelová. Mám za to, že obhajobou spochybňované čítanie výpovedí svedkov z prípravného konania, ktoré boli na hlavnom pojednávaní čítané napriek tomu, že títo svedkovia boli vypočutí na hlavnom pojednávaní a následné opieranie súdnych rozhodnutí práve o tieto výpovede svedkov z prípravného konania je zákonným postupom upraveným Trestnými poriadkom, pričom čítanie svedeckých výpovedí z prípravného konania je nielenže zákonným postupom súdu, ale takýto postup je dokonca obligatórny, a to najmä vtedy, ak sa svedok v rámci svojej výpovede pred súdom v podstatných bodoch odchyľuje od svojej pôvodnej výpovede z prípravného konania. Navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 392 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie odsúdeného Z. H. podané prostredníctvom splnomocneného obhajcu Mgr. Petra Miklóssyho zamietol“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. a/, písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného Z. H. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012 - I).

S ohľadom na uvedené nebol najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (článok 2 ods. 2).

Z uvedeného je potrebné vyvodiť, a to s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že najvyšší súd je podaným návrhom viazaný do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Tento dovolací dôvod je daný len v prípade zásadného porušenia práva na obhajobu. Zásadným porušením práva na obhajobu je najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Tr. por., ktoré by mohlo mať vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre

úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Je potrebné súhlasiť s dovolateľom v tom, že prokurátor pred podaním obžaloby nepostupoval v súlade s ustanovením § 234 ods. 2 druhá veta Trestného poriadku, podľa ktorej: „ak prokurátor mieni tento skutok posudzovať ako iný trestný čin, než ho posudzoval policajt, upozorní na to pred podaním obžaloby obvineného, obhajcu a poškodeného a zistí, či so zreteľom na zamýšľanú zmenu navrhujú doplniť vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie“.

V predložennom spise sa nenachádza upozornenie prokurátora podľa § 234 ods. 2 druhá veta Trestného poriadku na zmenu právnej kvalifikácie, a to napriek tomu, že prokurátor k pôvodnej kvalifikácii trestného činu v uznesení o vznesení obvinenia „pridal“ aj písm. a/ ods. 2 § 186 Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že zmyslom tohto upozornenia je zabezpečenie práva na obhajobu, pričom upozornenie sa môže týkať toho, že skutok sa bude posudzovať ako iný trestný čin, a to prísnejšie alebo miernejšie trestný alebo sa bude posudzovať podľa inej právnej kvalifikácie toho istého zákonného ustanovenia. Takýmto upozornením prokurátor vytvára pre obvineného, obhajcu a poškodeného priestor na predloženie prípadných ďalších návrhov na doplnenie dokazovania vyplývajúcich z novo vzniknutej situácie, ktorou sa mení právna kvalifikácia toho istého skutku. Zároveň tak vytvára priestor i pre seba na zváženie dôvodnosti a potreby doplnenia dokazovania ešte v štádiu vyšetrovania pred podaním obžaloby. Ak prokurátor nepostupuje s ustanovením § 234 ods. 2 Tr. por. skrakuje tak obvinenému, obhajcovi a poškodenému ich práva a zároveň sa zbavuje možnosti rozhodnúť, s úplnou znalosťou právnych úvah najmä obvineného a obhajcu súvisiacich s kompletnosťou a úplnosťou dôkazného stavu, o tom, či podá obžalobu alebo nie

K vyššie uvedenému je potrebné uviesť, že aby takýto nesprávny postup prokurátora mohol byť považovaný za zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu, dôsledky „neupozornenia“ na zmenu právnej kvalifikácie musia vyvolať reálny následok narušenia práva obvineného na spravodlivý proces v takom rozsahu, že z toho vyplynú výrazne negatívne dôsledky na právo obvineného na primeranú prípravu obhajoby rovnajúce sa intenzite porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru. To znamená, že dôsledky musia byť také závažné, že ich nemožno v ďalšom konaní napraviť ani konvalidovať.

V predmetnej veci takýto stav nenastal, pretože obvinený i jeho obhajca sa už na základe upovedomenia o podaní obžaloby (č.l. 2147, 2155) z 2. augusta 2010 dozvedeli o zmene právnej kvalifikácie stíhaného skutku a do konania verejného zasadnutia o predbežnom prejednaní obžaloby na okresnom súde konanom 21. októbra 2010 mali dostatok času na predloženie návrhov na doplnenie dokazovania prípadne vyplývajúcich zo zmeny právnej kvalifikácie stíhaného skutku. Zo spisu vyplýva, že svoje právo využili (č.l. 2319 - 2324) a obhajca predložil súdu viaceré návrhy na doplnenie dokazovania s už úplnou znalosťou použitej právnej kvalifikácie prokurátorom v obžalobe.

Zároveň nemožno prehliadnuť, že zmena právnej kvalifikácie v obžalobe oproti právnej kvalifikácii v uznesení o začatí trestného stíhania a v uznesení o vznesení obvinenia, nemala negatívne dôsledky na procesné postavenie obvineného napr. tým, že by vyvolala stav dovtedy neexistujúcej povinnej obhajoby či sprísnenie trestnej sadzby, a tak výrazne zhoršila postavenie obvineného.

Najvyšší súd uzatvára, že hoci prokurátor nepostupoval v súlade s ustanovením § 234 ods. 2 Tr. por., neovplyvnilo to právo obvineného na spravodlivý proces v takej intenzite (nemalo to negatívny dopad na právo obvineného na obhajobu a nevyvolalo to pre obvineného žiadne negatívne procesnoprávne ani hmotnoprávne dôsledky), aby bolo možné vysloviť, že došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu tak, ako to predpokladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Ďalej obvinený v dovolaní argumentoval odmietnutím návrhov na doplnenie dokazovania výsluchom znalca, pričom ale z predloženého spisu vyplýva celkom iný jeho záverečný výsledok po skončení

dokazovania na hlavnom pojednávaní konanom 17. mája 2012 (č.l. 3480 - 3497), ktorý je jasný a zrozumiteľný.

„Obhajca Mgr. Miklóssy udáva: nemám návrhy na doplnenie dokazovania
obžalovaný H. udáva: nemám návrhy na doplnenie dokazovania“ (č.l. 3483).

Taká istá situácia nastala v konaní po povolení obnovy konania - v obnovenom konaní, keď na hlavnom pojednávaní konanom 9. mája 2014 (č.l. 4449 - 4461) po skončení dokazovania na výzvu predsedníčky senátu, či sú návrhy na doplnenie dokazovania obvinený Z. H. i jeho obhajkyňa opäť jednoznačne a zrozumiteľne uviedli:

„JUDr. Jamborová bez návrhov,
obžalovaný Z. H. udáva: nemám návrhy na doplnenie dokazovania“ (č.l. 4453).

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania, je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania je jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá, a teda že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku (R 116/2014).

Z vyššie uvedeného je zjavné, že k porušeniu práva obvineného tak, ako na to poukázal v dovolaní v žiadnom prípade nemohlo dôjsť, pretože v záverečných fázach súdneho konania obvinený a v tomto prípade ani jeho obhajkyňa nenavrhli doplnenie dokazovania vykonaním žiadnych dôkazov.

Pokiaľ obvinený odôvodňoval naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku aj tým, že súdy nižších stupňov nesprávne (arbitrárne) vyhodnotili dôkaznú situáciu, tu musí najvyšší súd uviesť, že za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 a ods. 11 Trestného poriadku ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv obvineného - dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplyva. Hodnotenie dôkazov totižto nenaplnia žiadny dovolací dôvod. Žiada sa tiež poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku.

Existenciu tohto dovolacieho dôvodu obvinený vecne, ale nie relevantne odôvodnil v podstate tým, že čítanie zápisníc o výsluchoch svedkov z prípravného konania na hlavnom pojednávaní bolo v rozpore so zákonom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch „ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (inými slovami ak dôkazy boli vykonané nezákonným spôsobom)“. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by svojou povahou a závažnosťou malo zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru tak, ako odkazom na nezákonné prihladenie na výpovede svedkov z prípravného konania naznačil dovolateľ, by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného Z. H. bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (sollery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku rozsudok č. 25585/02 z 26. januára 2009, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku rozsudok č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Z predloženého spisového materiálu je nesporné, že práve výpovede svedkov poškodených Z. Z. a Z. E. boli pre obžalobu kľúčové na preukázanie dôvodnosti podanej obžaloby. Preto zákonnosť a použiteľnosť výpovedí týchto svedkov zohrávala rozhodujúcu úlohu pre správne, zákonné a spravodlivé rozhodnutie súdov vo veci samej.

K tomuto najvyšším súdom vyslovenému záveru je potrebné uviesť, že okresný i krajský súd postupovali správne, keď uznali výpovede menovaných svedkov z prípravného konania zo 4. septembra 2009 (Z. Z. - č.l. 1476 - 1481), z 28. októbra 2009 (Z. E. - č.l. 1506 -1511) a z 11. septembra 2009 (P. C. - č.l. 1524 - 1529) za plnohodnotné usvedčujúce dôkazy, pretože tieto boli získané, vykonané a napokon i vyhodnotené plne v súlade s princípom kontradiktórnosti, a tak spĺňali prísne kritéria ich procesnej použiteľnosti na hlavnom pojednávaní predpokladané článkom 6 ods. 3 písm. d/ Dohovoru, § 264 Trestného poriadku, § 213 Trestného poriadku i § 2 ods. 14 Trestného poriadku.

Prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné, ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby (Unterpetinger p. Rakúsku rozsudok z 24. novembra 1986) V zmysle princípu kontradiktórnosti ide o to, že obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázky (Kostovski p. Holandsku rozsudok z 20. novembra 1999). Obvinený musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď svedka buď počas vyšetrovania alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (sollery or to a decisive extent) na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť, alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru (Luca p. Taliansku rozsudok z 27. februára 2001 a mnohé ďalšie rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu).

Pokiaľ boli menovaní svedkovia vypočutí na hlavnom pojednávaní a odchyľovali sa od svojich výpovedí z prípravného konania, potom okresný súd správne postupom podľa § 264 ods. 1 Tr. por. prečítal ich výpovede z prípravného konania, pričom takýto postup bol plne v súlade s Trestným poriadkom i Dohovorom. Menovaní svedkovia boli totižto už v prípravnom konaní vypočutí za prítomnosti obhajcov obvinených, a teda obvinení mali prostredníctvom obhajcov (nielen na hlavnom pojednávaní ale aj v prípravnom konaní) možnosť klásť svedkom otázky a spochybniť ich tvrdenia. Výpovede označených svedkov teda boli vykonané už v prípravnom konaní v súlade s princípom kontradiktórnosti, a preto v konaní pred súdom mohli slúžiť a správne aj slúžili ako plnohodnotné usvedčujúce dôkazy. Preto mohli obidva súdy nižších stupňov svoje záverečné rozhodnutia oprieť aj o výpovede vyššie menovaných svedkov z prípravného konania.

Sumarizujúc vyššie uvedené je zrejmé, že nebol splnený ani jeden dovolací dôvod označený obvineným v dovolaní, a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.